

Briselē, 2024. gada 7. oktobrī
(OR. en)

14128/24

LIMITE

ELARG 122

"I" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	ES paplašināšanās jautājumu un pievienošanās sarunās iesaistīto valstu darba grupa
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (II)
Iepr. dok. Nr.:	ST 13824/24
Temats:	PAPLAŠINĀŠANĀS – pievienošanās sarunas ar Albāniju = 1. kopa: pamatjautājumi

1. Gatavojoties nākamajai pievienošanās konferences sanāksmei ar Albāniju, ES paplašināšanās jautājumu un pievienošanās sarunās iesaistīto valstu darba grupa (*COELA*) ir panākusi vienošanos par projektu Eiropas Savienības kopējai nostājai par 1. kopu: pamatjautājumi (tostarp demokrātijas institūciju darbība, valsts pārvaldes reforma: 23. sadaļa – “Tiesu iestādes un pamattiesības”, 24. sadaļa – “Tiesiskums, brīvība un drošība”, ekonomiskie kritēriji: 5. sadaļa – “Publiskais iepirkums”, 18. sadaļa – “Statistika”, 32. sadaļa – “Finanšu kontrole”).
2. Ņemot vērā minēto un saskaņā ar iekšējo kārtību sarunām ar Albāniju (dok. 10380/1/2022 REV1), Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta apstiprināt pielikumā izklāstīto kopējo nostāju.
3. Pēc tam, kad ES kopējo nostāju būs apstiprinājusi Pastāvīgo pārstāvju komiteja, to pirms pievienošanās konferences nākamās sanāksmes darīs pieejamu Albānijai.

KONFERENCE PAR PIEVIENOŠANOS

EIROPAS SAVIENĪBAI

- ALBĀNIJA -

PROJEKTS

EIROPAS SAVIENĪBAS KOPEJĀ NOSTĀJA

Šī Eiropas Savienības nostāja ir balstīta uz tās vispārējo nostāju Albānijas pievienošanās konferencei (AD 5/22 CONF-ALB 2), un uz to attiecas konferencē apstiprinātie sarunu principi, īpaši:

- jebkurš Albānijas vai ES paustais viedoklis par konkrētu sarunu sadaļu nekādā gadījumā neskars nostāju, kāda var būt par citām sadaļām;
- vienošanās – pat daļējas vienošanās –, kas panāktas sarunās par konkrētām sadaļām, nevar uzskatīt par galīgām, kamēr nav panākta vienošanās par visām sadaļām,

kā arī sarunu programmas 3., 5., 10., 14., 16., 31., 33., 36., 38., 39., 46., 47. un 48. punktā izklāstītās prasības.

ES mudina Albāniju turpināt pieskaņošanās ES *acquis* procesu un to efektīvi īstenot un izpildīt, un kopumā jau pirms pievienošanās izstrādāt politiku un instrumentus, kas pēc iespējas vairāk līdzinātos ES politikai un instrumentiem.

ES atzīmē, ka Albānija savā nostājā AD 19/24 CONF-ALB 4 ir piekritusi 1. kopas ES *acquis*, kāds tas bija spēkā 2024. gada 2. oktobrī, un ka līdz dienai, kad tā pievienosies Eiropas Savienībai, tā būs gatava to īstenot.

1. Demokrātijas institūciju darbība

ES atzīmē, ka Albānija savā konstitucionālajā kārtībā ir noteikusi **demokrātiskas valsts** pamatus un cenšas konsolidēt savas demokrātijas institūcijas, un ka tiesiskais regulējums un institucionālais satvars ļauj īstenot demokrātisku vēlēšanu procesu. ES aicina Albāniju pievērsties vairākām juridiskām neskaidrībām un neatbilstībām, ko uzsvērusi EDSO/*ODIHR*, kā arī citiem EDSO/*ODIHR* un Venēcijas komisijas kopīgajiem ieteikumiem. Ir jāturpina stiprināt tiesību aktus par mediju iesaisti vēlēšanu kampaņās, jo īpaši attiecībā uz dezinformāciju un tiešsaistes platformām. Attiecībā uz politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšanu ES pozitīvi vērtē to, ka tiesiskā regulējuma pārskatīšana ir nodrošinājusi lielāku pārredzamību, bet ir jākonsolidē īstenošana.

ES atzīmē, ka Albānijas **asamblejas** loma laika gaitā ir konsolidējusies. ES mudina turpināt centienus palielināt pārredzamību un pārskatatbildību, integritāti un efektivitāti, tostarp attiecībā uz mijiedarbību starp parlamentu un NVO/PSO un attiecībā uz tā publikācijām. ES atgādina, ka funkcionējošs parlaments, kas veic efektīvu pārraudzību un likumdošanas funkcijas, ir viens no pievienošanās procesa centrālajiem pīlāriem. ES atgādina, ka parlamentam ir jāspēj izmantot visus mehānismus, tostarp izmeklēšanas komitejas, lai efektīvi pārraudzītu valdības darbu. ES uzsver, ka konstruktīvs un iekļaujošs politiskais dialogs parlamentā ir izšķiroši svarīgs un ir Albānijas pilsoņu interesēs. ES arī atzīmē: lai gan parlamentāro darbību joprojām negatīvi ietekmē politiskā polarizācija, parlamentam ar lielu visu partiju balsu vairākumu ir izdevies pieņemt legīslatīvus grozījumus, lai stiprinātu savu lomu ES integrācijas procesā.

ES uzsver, ka kopumā ir izveidots **pilsoniskās sabiedrības organizāciju** tiesiskais, regulatīvais un institucionālais satvars, taču ir vajadzīgi uzlabojumi, lai tiesisko regulējumu varētu īstenot pilnībā, jo īpaši attiecībā uz reģistrācijas procedūrām. ES atzīmē, ka ir jāuzlabo apspriešanās procesi, lai tie kļūtu iekļaujošāki, ir jāpalielina to efektivitāte un kvalitāte un ka ir vajadzīgi papildu centieni un resursi, lai pilsoniskajai sabiedrībai nodrošinātu ilgtspējīgu un labvēlīgu vidi.

2. Valsts pārvaldes reforma

ES atzīmē, ka Albānija ir mēreni sagatavota attiecībā uz **valsts pārvaldes reformas stratēģisko satvaru**. ES uzsver, ka Albānijai ir jāizstrādā un laikus jāpieņem jaunās valsts pārvaldes reformas (VPR) un publisko finanšu pārvaldības (PFP) stratēģijas, lai nodrošinātu reformu nepārtrauktību. Būtu jānodrošina VPR stratēģijas vispārējā saskaņotība ar citiem stratēģiskajiem un politikas plānošanas dokumentiem, kā arī ar VPR saistīto reformu finansiālā ilgtspēja. ES uzsver, ka politikas koordinācijas sistēma joprojām ir sarežģīta un būtu jāvienkāršo un ka būtu jāuzlabo reformu īstenošanas un uzraudzības koordinācija un politiskā vadība.

ES uzsver, ka Albānija ir mēreni sagatavota attiecībā uz **politikas izstrādi un koordināciju** valstī. Politikas izstrādes jomā tiesību akti ir daļēji pieskaņoti ES standartiem. ES uzsver, ka Albānijai ir jāmodernizē savs tiesiskais regulējums, lai uzlabotu vidēja termiņa politikas plānošanu, jāpaplašina regulatīvās ietekmes novērtējuma izmantošana, attiecinot to uz visiem sekundārajiem tiesību aktiem, un jāpastiprina valdības darba parlamentārās pārraudzības loma.

ES atzīmē, ka Albānijas **civildienesta** tiesību akti ir lielā mērā saskaņoti ar pamatprincipiem, proti, uz nopelniem balstītu un pārredzamu pieņemšanu darbā, paaugstināšanu amatā un atlaišanu. Tomēr noteikumi par pieņemšanu darbā un paaugstināšanu amatā, pamatojoties uz nopelniem, praksē ir konsekventi jāīsteno visos līmeņos. ES arī atzīmē, ka Albānijai ir jāreformē sava atalgojuma sistēma, lai padarītu to pārredzamāku un taisnīgāku ar skaidriem kritērijiem attiecībā uz algas piemaksām un palielināšanu. ES uzsver, ka Albānijai arī būtu jāsaskaņo un jāīsteno profesiju klasifikācijas sistēma visās iestādēs.

ES atzīmē, ka pašreizējais tiesiskais regulējums **centrālo administratīvo struktūru organizēšanai** nenodrošina skaidru tipoloģiju un kritērijus pakārtoto struktūru izveidei un tajā nav precizēts pārskatatbildības sadalījums starp uzraudzības un pakārtotajām struktūrām. ES aicina Albāniju risināt šo jautājumu, kā arī stiprināt pakārtoto aģentūru pārraudzību, ko veic attiecīgās ministrijas. ES arī uzsver, ka Albānijai būtu jāuzlabo publisko iestāžu pārredzamība, tostarp, stiprinot iedzīvotāju piekļuvi publiskai informācijai.

ES atgādina, ka digitalizācija ir ceļš uz labāku valsts pārvaldi, kas nodrošina efektīvākus, rezultatīvākus un kvalitatīvākus e-pakalpojumus ar samazinātām administratīvajām izmaksām un slogu iedzīvotājiem un uzņēmumiem. ES ņem vērā, ka Albānija ir sākusi vērienīgu **sabiedrisko pakalpojumu digitalizācijas** procesu, kurš pašlaik aptver aptuveni 95 % no visiem sabiedriskajiem pakalpojumiem. ES aicina Albāniju garantēt vienlīdzīgu attieksmi un administratīvo pakalpojumu piekļūstamību visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem. ES arī mudina Albāniju turpināt centienus vienkāršot administratīvos procesus un pakalpojumus un stiprināt kiberdrošību. ES pieņem zināšanai Albānijas plānus pārskatīt savus tiesību aktus par sadarbību. Ņemot to vērā, ES atgādina, ka ir arī jāstiprina pārrobežu sadarbība, izmantojot valsts sadarbības satvaru, kas ir pilnībā pieskaņots Eiropas sadarbības satvaram, kurš būtu pamats sadarbīgīgiem, cilvēkcentrētiem, digitāliem sabiedriskajiem pakalpojumiem. ES mudina Albāniju uzraudzīt norises ES digitālā *acquis* jomā, īpašu uzmanību pievēršot patlaban pārskatīšanā esošajam ES regulējumam par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem (*eIDAS* regula), lai izveidotu valsts digitālās identitātes maku.

ES atzīmē, ka Albānijā ir ieviesta labi izveidota **publisko finanšu pārvaldības** sistēma. ES uzsver, cik svarīgi Albānijai ir vēl vairāk uzlabot vidēja termiņa budžeta sistēmu un palielināt institucionālās spējas fiskālo risku uzraudzībai, kā arī uzlabot publisko investīciju pārvaldību. ES mudina Albāniju izveidot fiskālo padomi, lai stiprinātu fiskālās politikas ticamību valstī.

3. 23. sadaļa – Tiesu iestādes un pamattiesības

ES uzsver, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars saistībā ar **tiesu iestāžu darbību** lielā mērā ir pieskaņots ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem. ES atzīmē Albānijas plānu turpināt 2016. gada **tiesu sistēmas reformu**, turpinot stiprināt miertiesnešu, tiesu un prokuratūras sistēmu neatkarību, konsolidēt pārskatatbildību un integritāti visos līmeņos, nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību un kvalitāti un nodrošināt efektīvu tiesiskuma nodrošināšanu atbilstīgi ES *acquis* un Eiropas standartiem.

ES atzīmē Albānijas progresu tiesu un prokuratūras sistēmu **neatkarības un objektivitātes** jomā. ES atzīmē Albānijas plānus turpināt attīstīt tiesu iestāžu pašpārvaldes struktūru spējas, neatkarību un efektivitāti un konsolidēt progresu, īstenojot uz nopelniem balstītu paaugstināšanu amatā un karjeras virzību, uzlabojot amatā paaugstināšanas pārredzamību, stingri ievērojot un rūpīgi piemērojot periodiskas integritātes pārbaudes visā miertiesneša karjeras laikā. ES arī atzīmē Albānijas apņemšanos ievērot augstos standartus, kas noteikti pārbaudes procesā, un nodrošināt, ka praksē tiek efektīvi piemēroti noteikumi par izskatāmo lietu sadali pēc nejaušības principa. ES arī pozitīvi vērtē Albānijas plānus vēl vairāk stiprināt tiesu iestāžu noturību pret iekšējas un ārējas iejaukšanās gadījumiem. ES uzsver, ka gan Albānijas izpildvarai, gan likumdevējvarai ir prioritārā kārtā jāievēro un pilnībā jāīsteno saistoši Konstitucionālās tiesas lēmumi. ES uzsver, cik svarīgi Albānijai ir nodrošināt visaugstākos integritātes, pārredzamības un uz nopelniem balstītus standartus pašregulējuma struktūru un citu svarīgu tiesu un prokuratūras struktūru locekļu iecelšanā.

ES atzīmē, ka Albānijā ir tiesiskais regulējums un institucionālais satvars, kas nodrošina stabilu **pārskatatbildības** regulēšanu. ES pozitīvi vērtē to, ka Albānija turpina sekmīgi īstenot pārbaudes procesu un plāno sakārtoti pabeigt pārbaudes procesu konstitucionāli noteiktajos termiņos Starptautiskās uzraudzības operācijas pārraudzībā. ES uzsver, ka Albānijai pārbaudes procesa laikā ir jāturpina ierosināt kriminālprocesus pret tiesnešiem un prokuroriem, kas apsūdzēti noziedzīgā darbībā, un to, cik svarīgi ir piemērot pārbaudes procesā noteiktos augstos standartus. ES arī atzīmē, ka Albānija plāno nodrošināt, ka inspekcijas dienesti un pašpārvaldes iestādes, jo īpaši Augstais tieslietu inspektors, Augstā tiesu padome un Augstā prokuroru padome, konsekventi veicina stabilus rezultātus attiecībā uz pārskatatbildību un integritāti tiesu sistēmā visos līmeņos. Albānijai ir jānodrošina visaugstākais integritātes un nopelnu līmenis Augstās tiesu padomes un Augstās prokuroru padomes locekļu, kas nav miertiesneši, iecelšanā.

ES atzīmē Albānijas labo bāzi tiesu sistēmas **kvalitātei un efektivitātei**. ES pozitīvi vērtē Albānijas plānu nodrošināt pietiekamus cilvēkresursus un finanšu resursus, lai tiesu iestādes varētu darboties pilnvērtīgi, efektīvi un neatkarīgi, un garantēt tiesības uz tiesu iestāžu pieejamību. ES kā pozitīvu uzsver Albānijas plānu stiprināt Miertiesnešu skolu, tostarp uzlabot iestājek sāmenus, pamatojoties uz pārredzamību un godīgu konkurenci, lai tādējādi piedāvātu augstāka līmeņa izglītību topošajiem mirtiesnešiem. ES atzīmē Albānijas plānu uzlabot tiesu rīcībā esošos IT rīkus un, lai nodrošinātu justīcijas efektivitāti, aicina laikus izveidot integrētu lietu pārvaldības sistēmu un steidzami – atlikušo tiesu iestāžu vakanču stabilu aizpildīšanu.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars **korupcijas apkarošanas** jomā ir daļēji saskaņots ar ES *acquis*. ES pozitīvi vērtē dažus galīgos spriedumus saistībā ar augsta ranga amatpersonu apsūdzībām korupcijā. Tomēr ES uzsver, ka korupcija ir izplatīta lielākajā daļā jomu publiskajā sektorā un uzņēmējdarbībā, tostarp visos centrālās valdības un vietējo pašvaldību un iestāžu atzaros, un tā joprojām ir pamats nopietnām bažām. ES arī atzīmē, ka pretkorupcijas pasākumiem līdz šim kopumā ir bijusi ierobežota ietekme, jo īpaši nozarēs, kurās korupcijas risks ir vislielākais. ES atzīmē Albānijas plānus vēl grozīt tiesisko regulējumu un institucionālo satvaru cīņai pret korupciju, lai samazinātu tā sarežģītību un nodrošinātu tā efektivitāti. ES uzsver, ka Albānijai ir jāpanāk izlēmīgs progress, vēršoties pret nesodāmību un korupcijas vispārējo raksturu un plašo izplatību, un pozitīvi vērtē Albānijas plānus stiprināt korupcijas novēršanas iestāžu institucionālās spējas un koordināciju, konsolidēt īpašā prokurora korupcijas un organizētās noziedzības jautājumos (*SPAK*) un *SPAK* tiesu operatīvās un cilvēkresursu spējas un censties panākt stabilus rezultātus korupcijas sistēmiskā apspiešanā, jo īpaši augstā līmenī, tostarp, piemērojot līdzekļu galīgu konfiskāciju. ES atzīmē Albānijas plānu stiprināt korupcijas novēršanas satvara efektivitāti, tostarp, sistemātiski un efektīvi pievēršoties Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumiem. ES atzīmē, cik svarīgi Albānijai ir nodrošināt, lai turpmākas juridiskās izmaiņas krimināltiesību aktos, tostarp iespējamās amnestijas, atbilstu ES *acquis* un Eiropas standartiem un sekmētu valsts plānu konsekventi samazināt korupciju.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars ir daļēji saskaņots ar ES *acquis* un Eiropas **pamattiesību** standartiem, un uzsver, ka īstenošana ir jāstiprina, lai garantētu pamattiesību izmantošanu praksē, tostarp, stiprinot neatkarīgo pamattiesību institūciju spējas.

ES atzīmē, ka joprojām ir jāpieliek papildu pūles, lai Albānijā nodrošinātu personas datu aizsardzību. ES atzīmē Albānijas plānu saskaņot savu tiesisko regulējumu attiecībā uz **personas datu aizsardzību** ar ES *acquis* un uzlabot informācijas un datu aizsardzības komisāra, kā arī publisko un privāto pārziņu institucionālās spējas, lai nodrošinātu tiesību efektīvu īstenošanu, tostarp, veicot sabiedrības informēšanas pasākumus. ES uzsver Albānijas plānu efektīvi izmeklēt datu aizsardzības tiesību pārkāpumus, tostarp plaša mēroga pārkāpumus.

ES atzīmē, ka Albānijas tiesiskais regulējums un institucionālais satvars attiecībā uz **vārda brīvību** ir daļēji saskaņots ar ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un ka joprojām ir nepieciešami būtiski uzlabojumi. ES pozitīvi vērtē Albānijas plānu ļaut padziļināti reformēt tiesisko un regulatīvo satvaru un ieviest nepieciešamos īstenošanas un izpildes pasākumus, lai stiprinātu mediju īpašumtiesību pārredzamību, mediju plurālismu un redakcionālo neatkarību, stiprinātu pārredzamību mediju finansējumam no privātiem un valsts resursiem un stiprinātu mediju regulatora autonomiju un valsts raidorganizācijas neatkarību. ES atzīmē, ka nav uzlabojusies atmosfēra, ko raksturo pret žurnālistiem vērsti verbāli un fiziski uzbrukumi, nomelnošanas kampaņas un stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*), un ka šis jautājums joprojām ir jārisina. ES uzsver, cik svarīgi Albānijai ir pilnībā atcelt krimināltiesību normas par aizvainošanu un neslavas celšanu un pieskaņot neslavas celšanas civiltiesiskos aspektus Eiropas standartiem. ES uzsver, ka būs uzmanīgi jāseko līdzi, lai oficiālie pasākumi un aizsardzība tiktu efektīvi īstenoti un nozīmētu jūtamus uzlabojumus žurnālistu drošībā un darba vidē. Visām izmaiņām tiesiskajā regulējumā būtu jāatbilst Eiropas standartiem un ieteikumiem, tostarp Venēcijas komisijas atzinumiem, un par tām būtu jāveic iekļaujošas apspriešanās ar mediju organizācijām un pilsonisko sabiedrību.

Attiecībā uz **dzimumu līdztiesību un nediskriminēšanu**, saistībā ar kuru Albānija ir panākusi daļēju saskaņotību ar ES *acquis*, ES ņem vērā Albānijas plānus pilnībā pieskaņot savu tiesisko regulējumu nediskriminēšanas jomā ES *acquis* un nodrošināt tā efektīvu īstenošanu, tostarp izpildi, ko veic nediskriminēšanas komisārs, kā arī aptverot LGBTIK. ES arī atzīmē Albānijas plānus nodrošināt pilnīgu saskaņotību ar ES *acquis* dzimumu līdztiesības jomā, ietverot Stambulas konvenciju, jo īpaši, lai efektīvi pievērstos ar dzimumu saistītai vardarbībai, palielinātu institucionālās spējas, tostarp līdztiesības struktūrām, un uzlabotu no vardarbības cietušo personu patversmju ilgtspēju. ES uzsver, ka ir jānodrošina savlaicīga pasākumu īstenošana, tostarp jāsaskaņo tiesību normas par nediskriminēšanu, jāapkaro naida noziegumi, naida runa un ar dzimumu saistīta vardarbība, kā arī jānodrošina dzimumu līdztiesība. ES aicina Albāniju piešķirt pienācīgus resursus, lai palielinātu institucionālās spējas un nodrošinātu ilgtspēju pakalpojumiem, kas paredzēti tiesiskās aizsardzības un palīdzības sniegšanai cietušajiem. Albānija apņemas vēl vairāk veicināt personu ar invaliditāti tiesības.

ES atzīmē Albānijas plānu atbalstīt un uzlabot **bērnu tiesību** aizsardzību, paplašinot kopienā balstītu pakalpojumu pieejamību, lai samazinātu bērnu institucionalizāciju. ES atzīmē, cik svarīgi Albānijai ir panākt izšķirošu progresu, pabeidzot pāreju uz aprūpi kopienā, tostarp bērniem ar invaliditāti. ES uzsver, ka reforma ir jāīsteno laikus, lai nodrošinātu bērna labāko interešu principa ievērošanu.

Attiecībā uz **tiesībām uz īpašumu** ES atzīmē, ka Albānija ir pieņēmusi īstenošanas tiesību aktus par Kadastra likumu un Likumu par īpašumtiesību pārejas procesu pabeigšanu, taču joprojām pastāv būtiski izaicinājumi saistībā ar īstenošanu. Konkrēti – saskaņā ar ceļvedi tiesiskuma sadaļām tiks ieviesta efektīva un pārredzama īpašuma reģistrācijas un integrētas pārvaldības sistēma, kas Albānijā nodrošinās skaidrus un drošus īpašumtiesības apliecinošus dokumentus, lai līdz 2030. gadam praksē panāktu to, ka tiesības uz īpašumu tiek nodrošinātas, izmantojot pilnībā digitalizētu pakalpojumu. Šajā sakarā Albānija ir izvirzījusi divus starpposma mērķus – attiecīgi 2026. gadam un 2028. gadam. Pirmais mērķis attiecas uz kadastrālo karšu digitalizāciju, bet otrs – uz pirmās reģistrācijas pabeigšanu. Šajā sakarā ES arī uzsver, ka Albānijai ir jānodrošina kadastrālo karšu publicēšana atbilstoši digitalizācijas procesam, kas līdz šim joprojām tiek veikts ierobežotā apmērā. Tā uzsver, ka Albānijai ir svarīgi arī nodrošināt to, ka, tiklīdz ir publicētas individuālās kadastrālās kartes un ieinteresētā persona iesniedz tās īpašuma reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus, Valsts kadastra aģentūra, kā paredzēts Albānijā spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā, noteiktajā 45 dienu termiņā izdod galīgo īpašuma apliecību vai informē ieinteresēto personu, ka uz minēto īpašumu pretendē arī trešās personas (valsts vai privātas), lai attiecīgā ieinteresētā persona tādējādi varētu vērsties tiesā. Turklāt ES aicina Valsts kadastra aģentūru ar korupcijas apkarošanas integritātes plāna (*AIP*) palīdzību ieviest stingrus korupcijas apkarošanas pasākumus, atspoguļojot ieinteresēto personu atsauksmes, lai tādējādi no 2025. gada uzlabotu pārredzamību, efektivitāti un pārskatatbildību pakalpojumu sniegšanā, kā paredzēts ceļvedī tiesiskuma sadaļām. Tā arī uzsver, ka joprojām ārkārtīgi svarīgi ir saņemt periodiskus un izsmeļošus skaidrojumus par *AIP* īstenošanu. ES uzsver, ka arī “Aģentūras rīcībai ar īpašumu” (*Agency for the Treatment of Property*) darbībai vajadzētu būt pilnībā pārredzamai. Tā aicina noteikt reālistisku grafiku iespējamo kompensāciju izmaksāšanai, kas jāpabeidz līdz 2026. gadam, kā paredzēts tiesiskuma ceļvedī. Šajā sakarā ES aicina Albānijas iestādes arī risināt jautājumu par viltotiem dokumentiem, kā aprakstīts Padomes 2023. gada decembra secinājumos par paplašināšanos. Turklāt ES atkārtoti norāda, ka investīciju jomas tiesību aktu pārskatīšana atbilstoši ES paraugpraksi joprojām ir visaugstākās prioritātes jautājums, kas jāatrisina līdz 2026. gadam, kā paredzēts izaugsmes plāna reformu programmā. Jo īpaši – tā aicina Albānijas iestādes nodrošināt, ka par “sabiedrības interešu” vārdā veiktu piespiedu atsavināšanu tiek paredzētas taisnīgas kompensācijas likumīgajiem īpašniekiem. Tā arī uzsver, ka skaidrs īpašumu klasifikācijas process (aramzeme vai apbūvei paredzēta zeme) palīdzētu novērst nepareizu klasifikāciju vai jebkādu ļaunprātīgu izmantošanu. ES atzīmē Albānijas plānu nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un nodrošināt tiesas spriedumu, jo īpaši Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, konsekventu izpildi šajā jomā.

ES atzīmē Albānijas plānus aizsargāt un veicināt pie **minoritātēm** piederošu personu tiesības saskaņā ar tās starptautiskajām saistībām un Eiropas un starptautiskajiem standartiem, cita starpā, nodrošinot tiesiskā regulējuma efektīvu īstenošanu. Tā turpina mudināt Albāniju līdz 2024. gada beigām pieņemt atlikušos īstenošanas noteikumus, kas attiecas uz nacionālo minoritāšu pašidentifikāciju un citām saistītām tiesībām, kā arī uz valodu lietošanu minēto minoritāšu saziņā ar administratīvajām struktūrām un publiskajām iestādēm, kā paredzēts tiesiskuma ceļvedī. Tā uzsver, ka šo noteikumu ātrai pieņemšanai un īstenošanai visā teritorijā būtu jāatbilst Eiropas un starptautiskajiem standartiem, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas, saskaņā ar Padomes 2023. gada decembra secinājumiem par paplašināšanos. ES aicina Albānijas iestādes, pieņemot minētos noteikumus, nodrošināt, ka tiesības uz brīvu pašidentifikāciju tiek ievērotas gan tiesību aktos, gan praksē saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. ES arī atzīmē, ka ir jāuzlabo Valsts komitejas nacionālo minoritāšu jautājumos un vietējo iestāžu institucionālās spējas. Attiecībā uz romu un ēģiptiešu minoritāti – ES ņem vērā Albānijas plānus izpildīt Poznaņas deklarācijā noteiktās saistības izglītības, nodarbinātības, mājokļu un veselības aprūpes jomā un stiprināt valsts kontaktpunktu romu jautājumos. ES aicina Albāniju piešķirt pienācīgus valsts resursus politikas pasākumu īstenošanai un pastiprināt koordināciju minētajā jomā. Tā arī atzīmē, ka Albānija ir ieviesusi noteikumus, kas ļauj pie minoritātēm piederošām personām saglabāt un attīstīt savu kultūras mantojumu un veicināt zināšanas par savu vēsturi.

ES uzsver – Albānijai ir jānodrošina, ka pievienošanās brīdī tās tiesiskais regulējums ir pilnībā saskaņots ar ES *acquis*, lai tādējādi nodrošinātu **ES pilsonības tiesību** pilnīgu izmantošanu.

4. 24. sadaļa – Tiesiskums, brīvība un drošība

ES atzīmē, ka Albānijā ir ieviests tiesiskais regulējums un institucionālais satvars **cīņai pret organizēto noziedzību**, tomēr šajā regulējumā un satvarā ir jāpieņem grozījumi, lai tos pilnībā saskaņotu ar ES *acquis*, kas ietver tiesību aktus par kriminālatbildības noteikšanu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā arī par līdzekļu atgūšanu un konfiskāciju. ES uzsver, ka pozitīvus rezultātus sniedz Albānijas īstenotā tiesībaizsardzības sadarbība ar ES dalībvalstīm, *CEPOL*, Eiropolu un *Eurojust*, kā arī ļoti aktīva iesaistīšanās *EMPACT*. ES atzīmē, ka šie centieni būtu vēl vairāk jāpastiprina. ES arī uzsver, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nostiprinātu rezultātus attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu, galīgiem notiesājošiem spriedumiem un līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju saistībā ar organizēto noziedzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā arī attiecībā uz proaktīvu un efektīvu starptautisko sadarbību. ES atzīmē, ka Albānijai būtu jānodrošina pienācīgi resursi tām iestādēm, kuras cīnās pret organizēto noziedzību. ES arī atzīmē Albānijas plānu nodrošināt, ka kriminālprocess jau no paša sākuma tiek sistemātiski papildināts ar finanšu izmeklēšanu, un attīstīt spēju veikt sarežģītas finanšu izmeklēšanas. Turklāt ES atzīmē Albānijas apņemšanos palielināt līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju, iesaldēt ar noziedzīgām darbībām saistītus līdzekļus un veicināt to atkārtotu izmantošanu sociālie mērķiem.

ES ņem vērā, ka pēc tam, kad tika apturēta plānotā fiskālās amnestijas un brīvprātīgas nodokļu saistību izpildes programma, Albānija ir svītrotā no Finanšu darījumu darba grupas (*FATF*) pastiprinātās uzraudzības jurisdikciju sarakstu. ES atzīmē, ka ir svarīgi, lai Albānija nodrošinātu, ka turpmākās juridiskās izmaiņas krimināltiesībās, tostarp iespējamās amnestijas un brīvprātīgas nodokļu saistību izpildes programmas, ir saskaņā ar valsts plāniem un veicina cīņu pret organizēto noziedzību, kā arī atbilst attiecīgajam ES *acquis* un starptautiskajiem standartiem, piemēram, tiem, kurus noteikusi *Moneyval* un *FATF*.

ES aicina Albāniju pieņemt visus nepieciešamos tiesību aktus un īstenošanas pasākumus **kibernoziēdzības** jomā un pievienoties Budapeštas konvencijas otrajam papildprotokolam, lai efektīvi apkarotu kibernoziēdzību. ES atzīmē, ka Albānijai būtu jāpanāk stabili rezultāti kibernoziēdzības novēršanas un apkarošanas jomā, jo īpaši, paredzot efektīvāku tiesībaizsardzības reakciju, kurā galvenā uzmanība ir pievērsta kibernoziēdznieku atklāšanai, izsekojamībai un kriminālvajāšanai.

ES atzīmē Albānijas plānu noteikt kriminālatbildību par visu veidu **seksuālu vardarbību pret bērniem** un aicina Albāniju pievērst īpašu uzmanību jautājumam par aizsardzību un seksuālas vardarbības pret bērniem tiešsaistē un bezsaistē novēršanai (tostarp atkārtotas viktimizācijas novēršanai).

ES atzīmē, ka Albānijā ir pieejams liels skaits šaujamieroču, un aicina Albāniju samazināt **šaujamieroču** nelikumīgu glabāšanu un nelikumīgu **tirdzniecību**. ES uzsver, ka Albānijai savas darbības ir jāsaskaņo ar mērķiem, kas noteikti Reģionālajā ceļvedī par kājnieku ieroču un vieglo ieroču (VIKI) labāku kontroli Rietumbalkānos. ES arī atzīmē Albānijas plānu pastiprināt savus centienus attiecībā uz izpratnes veicināšanu, informēšanu un izglītošanu par briesmām un riskiem, kas saistīti ar šaujamieroču/VIKI ļaunprātīgu izmantošanu, nelikumīgu glabāšanu un nelikumīgu tirdzniecību, kā arī par nelikumīgu šaujamieroču skaita samazināšanu, veicot legalizāciju, brīvprātīgu nodošanu un deaktivēšanu.

ES atzīmē, ka Albānija ir viena no **cilvēku tirdzniecības** izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm, un tai ir jāpastiprina savi cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumi, īpašu uzmanību pievēršot būtiskajai ietekmei uz sievietēm un meitenēm. ES uzsver Albānijas plānu uzlabot agrīnu identificēšanu un cietušo aizsardzību, izmantojot uz cietušajiem vērstu pieeju, kura būtu labāk un konsekvētāk jāintegrē izmeklēšanā un kriminālvajāšanā. ES uzsver, ka Albānijai ir jāpanāk stabili rezultāti attiecībā uz proaktīvu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un galīgiem notiesājošiem spriedumiem šajā jomā.

ES atzīmē, ka **narkotiku apkarošanas jomā** Albānijas tiesībsardzības iestādēm ir laba līmeņa **sadarbība** ar to partneriem ES dalībvalstīs. ES aicina Albāniju pieņemt visaptverošu stratēģisku satvaru narkotiku apkarošanas jomā. ES uzsver, ka papildus oficiāla satvara pieņemšanai būs ļoti svarīgi, lai Albānija demonstrētu visaptverošu stratēģisku pieeju efektīvai un konsekventai cīņai pret narkotiskās vielas saturošu augu audzēšanu, narkotiku ražošanu un tirdzniecību. Turklāt ES atzīmē Albānijas plānu stiprināt savu institucionālo satvaru un panākt, ka tas darbojas, jo īpaši, izveidojot Nacionālo narkotiku novērošanas centru un funkcionālu nacionālo agrīnās brīdināšanas sistēmu informācijas par jaunām psihoaktīvām vielām apmaiņai. ES uzsver, ka Albānijai ir jāpanāk stabili rezultāti narkotiku konfiskācijas un iznīcināšanas jomā, kā arī attiecīgo līdzekļu konfiskācijas jomā.

ES atzīmē, ka Albānijai ir stratēģiskais satvars, tiesiskais regulējums un institucionālais satvars **cīņai pret terorismu**, kuros ir vajadzīgi grozījumi, lai tos varētu pilnībā saskaņot ar ES *acquis*. ES atzīmē Albānijas plānu nodrošināt pienācīgus resursus, uzlabot aģentūru savstarpējo sadarbību un starptautisko sadarbību, kā arī stiprināt lietu pārvaldības un nodošanas mehānismus. ES atzīmē centienus, kas īstenoti vardarbīga ekstrēmisma novēršanā un apkarošanā, jo īpaši Vardarbīga ekstrēmisma apkarošanas centra konsolidēšanā. Atzinīgi vērtējot īstenotos centienus, norāda, ka uzmanība joprojām ir jāpievērš radikalizācijai cietumos un teroristiska satura izplatīšanai tiešsaistē. ES atzīmē, ka reģionālā sadarbība un sensitīvas informācijas apmaiņa ar Eiropolu un dalībvalstīm ir apmierinoša. ES uzsver, ka ir jāturpina darbs, lai vērstos pret terorisma finansēšanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, jo īpaši, uzlabojot terorisma finansēšanas izmeklēšanu efektivitāti. ES arī atzīmē, ka Albānija pašlaik groza savus tiesību aktus, kuri reglamentē pasažieru datu reģistra (PDR) izmantošanu, lai tādējādi uzlabotu spēju apkarot terorismu un smagus noziedzīgus nodarījumus, kas ir saistīti ar gaisa satiksmi.

ES atzīmē, ka Albānija apņemas **aizsargāt kritisko infrastruktūru**, pārskatot savu tiesisko regulējumu par kritisko vienību noturību, uzlabojot spējas atklāt kritisko infrastruktūru un izstrādājot kritērijus to pārvaldībai, tostarp riska analīzi. Albānijai būtu jānodrošina 5G tīklu droša izvēršana vienlaikus ar ES 5G kiberdrošības rīkkopas visaptverošu īstenošanu.

ES atzīmē, ka Albānija savos tiesību aktos ir nostiprinājusi pamatprincipus **tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, civilietās un komerclietās**, taču ir vajadzīga turpmāka saskaņošana ar ES *acquis*. ES atzīmē Albānijas plānu ratificēt atlikušās būtiskās starptautiskās konvencijas tiesu iestāžu sadarbības jomā, jo īpaši Hāgas Konvenciju par tiesas izvēles līgumiem (2005. gads). ES arī aicina Albāniju palielināt savas administratīvās spējas, lai varētu izpildīt ES prasības par tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, civilietās un komerclietās.

ES atzīmē, ka attiecībā uz **migrācijas jautājumiem** Albānijai ir jāatjaunina sava visaptverošā Valsts stratēģija migrācijas jomā un ar to saistītais rīcības plāns un jāturpina īstenot ES rīcības plānu attiecībā uz Rietumbalkāniem, ar ko Komisija nāca klajā 2022. gada decembrī. ES uzsver, ka Albānijai ir arī jāizstrādā, jāpieņem, jāīsteno, jāpārbauda un pienācīgi jāfinansē ārkārtas rīcības plāns, kas paredzēts gadījumā, ja ierodas ievērojams skaits migrantu un patvēruma meklētāju. ES arī atzīmē Albānijas plānu pieņemt nepieciešamos grozījumus likumīgas migrācijas jomā, lai panāktu saskaņotību ar konkrētiem noteikumiem par ģimenes atkalapvienošanos, ar vienoto atļauju un ar nesenajām izmaiņām ES zilajā kartē. ES aicina Albāniju cita starpā pieņemt grozījumus neatbilstīgas migrācijas jomā, lai panāktu saskaņotību ar Direktīvu par sankcijām pret darba devējiem ¹. ES atzinīgi vērtē izmeklēšanas pilnvaru atjaunošanu Robežu un migrācijas policijas departamentā. ES atzīmē, ka ir jāpalielina departamenta darbinieku skaits un spējas. ES uzsver, ka Albānijai ir ļoti laba sadarbība ar dalībvalstīm un *Frontex* atpakaļuzņemšanas un atgriešanas operāciju jomā. ES aicina Albāniju nodrošināt pienācīgas uzņemšanas spējas un piemērot atgriešanas procedūras saskaņā ar likumu par ārvalstniekiem un atbilstoši ES *acquis*.

ES atzīmē ar Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru īstenoto sadarbību valsts **patvēruma** un uzņemšanas sistēmas stiprināšanā. ES aicina Albāniju kvalitatīvi īstenot neseno likumu par patvērumu un attīstīt nepieciešamās papildu administratīvās spējas, vienlaikus nodrošinot turpmāku saskaņošanu ar *acquis*. ES arī aicina Albāniju sistemātiski veikt nosūtīšanu uz patvēruma procedūru. ES arī atzīmē Albānijas plānu rīcībai ar patvēruma meklētājiem, izmantojot tiešu valdības atbalstu un pakalpojumus. ES atzīmē, ka joprojām ir vajadzīgi nepārtraukti un neatlaidīgi centieni jautājumā par daudzajiem Albānijas pilsoņiem, kas iesniedz nepamatotus patvēruma pieprasījumus ES dalībvalstīs.

¹ Direktīva 2009/52/EK.

ES atzīmē, ka Albānijas **vīzu politika** vēl nav pilnībā saskaņota ar ES vīzu politiku. ES atgādina, ka vīzu prasību pagaidu atcelšana neatbilst ES *acquis*. ES atzīmē, ka Albānija ir izklāstījusi plānu savas vīzu politikas saskaņošanai ar ES, un aicina Albāniju savlaicīgi veikt turpmākus pasākumus saistībā ar šo jautājumu. ES arī atzīmē, ka Albānijas informācijas sistēmām būs vajadzīgi papildu tehniski pielāgojumi, lai varētu nodrošināt atbilstību Vīzu informācijas sistēmai (VIS).

Attiecībā uz **Šengenu un ārējām robežām** – ES pieņem zināšanai labo un pastāvīgo operatīvo sadarbību ar *Frontex* robežuzraudzības jomā, kura notiek, izmantojot kopīgo operāciju, ko īsteno kopš 2019. gada. ES atgādina, ka daļu no Šengenas *acquis* Albānijai piemēros tikai pēc tam, kad Padome būs pieņēmusi lēmumu atcelt personu kontroli uz iekšējām robežām, kas balstīts uz attiecīgu Šengenas izvērtējumu par Albānijas gatavību, ņemot vērā Komisijas ziņojumu, kurā apstiprināts, ka Albānija turpina pildīt saistības, ko tā uzņēmusies pievienošanās sarunās un kas attiecas uz Šengenas *acquis*. ES atzīmē Albānijas plānu risināt jautājumu par amatpersonu lielo mainību uz robežas.

Attiecībā uz **euro viltošanu** ES ņem vērā Albānijas plānu veikt turpmāku informācijas apmaiņu ar Eiropas Komisiju, Eiropolu un Eiropas Centrālo banku saskaņā ar attiecīgajiem sadarbības nolīgumiem par euro valūtas aizsardzību pret viltošanu.

5. Ekonomiskie kritēriji

ES atzīmē, ka Albānija ir uz pareizā ceļa, lai kļūtu par **funkcionējošu tirgus ekonomiku**. ES atzīmē, ka Albānija virza uz priekšu savu spēju izturēt konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru Savienībā. ES uzsver, ka valstī joprojām pastāv plašs konsenss par ekonomikas politikas pamatprincipiem, tostarp par valsts ierobežoto lomu ekonomikā, un politiska apņemšanās liberalizēt tirgu. ES atzīmē – neraugoties uz to, ka pēdējos gados saistībā ar tirgus ekonomikas efektīvu darbību ir panākts zināms progress, to joprojām ierobežo zema juridiskā noteiktība, augsts neoficiālās ekonomiskās aktivitātes līmenis, zems finanšu sektora attīstības līmenis un grūtības ar to dokumentu reģistrāciju, kuri apliecina īpašumtiesības uz zemi, un tas atspoguļojas lēnā konverģencē un izaugsmē, kas ir mazāka par iespējamo. ES aicina Albāniju sistemātiski un rūpīgi pievērsties gan ES politikas ieteikumiem, kas izklāstīti secīgajās paplašināšanās paketēs, gan kopīgi saskaņotajām politikas norādēm ES un Rietumbalkānu ekonomikas un finanšu dialoga kopīgo secinājumu kontekstā, kā arī izaugsmes plānā paredzēto turpmāko saistību kontekstā, un tam būtu jāpalīdz Albānijai izpildīt ekonomiskos kritērijus. Lai gan joprojām pastāv ievērojamas nepilnības salīdzinājumā ar reģionālo un Eiropas līmeni, ES uzsver, ka ir ievērojami uzlabojusies Albānijas enerģētikas un transporta infrastruktūra, ekonomikas digitalizācija un izglītības rezultāti. ES arī atzīmē, ka augstā līmenī ir jāturpina investīcijas visās fiziskās infrastruktūras jomās, ko papildina uzlabota publisko investīciju pārvaldība un pārvaldības reformas. ES aicina Albāniju uzlabot savu konkurētspēju, ko pašlaik kavē uzņēmējdarbības un tehnoloģiskās zinātnas trūkums, neapmierinātas vajadzības pēc investīcijām cilvēces attīstībā un pastāvīgi zemie izdevumi pētniecībai un izstrādei, šajā sakarā nodrošinot izglītības rezultātu augstāku kvalitāti un līmeni, kā arī stimulus investēt pētniecībā. ES arī aicina Albāniju palielināt sociālās aizsardzības un veselības apdrošināšanas tvērumu un adekvātumu, lai samazinātu nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvaru nolūkā nodrošināt iekļaujošu un sociāli līdzsvarotu ekonomikas attīstību.

6. 5. sadaļa – Publiskais iepirkums

ES atzīmē, ka Albānija ir panākusi augstu saskaņotības līmeni ar ES *acquis* **tradicionālo nozaru un komunālo pakalpojumu nozaru** jomā. ES aicina Albāniju pārskatīt piegāžu un pakalpojumu līgumu robežvērtības, lai iepirkuma procedūrās piemērotos minimālos periodus, kā arī apelācijas sūdzību iesniegšanas termiņus saskaņotu ar ES publiskā iepirkuma direktīvām. ES arī atzīmē, ka koncesiju jomā Albānija ir panākusi daļēju saskaņotību ar ES *acquis*. ES aicina Albāniju turpināt saskaņošanu, lai cita starpā risinātu tādos jautājumus kā, piemēram, bez uzaicinājuma iesniegti priekšlikumi, operacionālais risks, tiesību aktu tvērums. ES uzsver, ka Albānija ir panākusi augstu saskaņotības līmeni ar ES *acquis* **iepirkumu aizsardzības** jomā.

ES atzīmē Albānijas mēreno sagatavošanos attiecībā uz **īstenošanas un izpildes spēju** publiskā iepirkuma jomā. ES pasvīturo, ka publiskā iepirkuma sistēmā – papildus efektivitātei – būtu vēl vairāk jāuzsver pārredzamība, integritāte un konkurence iepirkuma darbībās. ES aicina Albāniju ar Publiskā iepirkuma aģentūras starpniecību stiprināt atbalstu līgumslēdzējām iestādēm, lai vēl vairāk uzlabotu publiskā iepirkuma sistēmas darbību.

ES uzsver Albānijas augsto saskaņotības līmeni ar **Tiesiskās aizsardzības līdzekļu** direktīvu. ES atzīmē, ka Albānijas ieviestā visaptverošā e-apelācijas sūdzību un e-sūdzību pārvaldības sistēma, kas paredzēta lietu elektroniskai iesniegšanai un pārvaldībai, ir nodrošinājusi augstu pārredzamības līmeni un uzlabojusi sūdzību savlaicīgu izskatīšanu. ES aicina Albāniju uzlabot Publiskā iepirkuma komisijas spēju izskatīt lielu skaitu sūdzību.

7. 18. sadaļa – Statistika

ES atzīmē, ka Albānijas **statistikas infrastruktūra** daļēji atbilst ES *acquis*. ES aicina Albāniju piešķirt pienācīgus resursus statistikas nozarei, lai panāktu pilnīgu saskaņotību ar ES *acquis*.

ES atzīmē, ka Albānija ir ieviesusi galveno **ES klasifikāciju**, kuras atbilstība *acquis* nodrošināta dažādās pakāpēs. ES aicina Albāniju nodrošināt, ka tiek veikts turpmākais nepieciešamais darbs pie statistikas reģistriem, lai tādējādi panāktu pilnīgu atbilstību ES *acquis*.

ES uzsver, ka Albānija ir panākusi daļēju saskaņotību ar ES *acquis* **nozaru statistikas** jomā. ES aicina Albāniju panākt turpmāku progresu visās statistikas jomās, lai nodrošinātu pilnīgu saskaņotību.

8. 32. sadaļa – Finanšu kontrole

ES atzīmē, ka Albānija ir panākusi daļēju saskaņotību ar ES *acquis* **valsts iekšējās finanšu kontroles** jomā un ka Albānijas tiesiskais regulējums ir lielā mērā saskaņots ar ES standartiem. ES uzsver, ka iekšējās kontroles sistēma ir tikai daļēji efektīva un ka valdības pārskatatbildība praksē joprojām ir ierobežota. ES aicina Albāniju uzlabot efektīvas iekšējās kontroles īstenošanu un pastiprināt uzraudzību, ko veic Centrālā saskaņošanas vienība.

ES aicina Albāniju palielināt iekšējās un ārējās **revīzijas funkciju** ietekmi, lai pilnībā tiktu ievēroti ES profesionālie standarti un principi.

ES aicina Albāniju, izmantojot krimināltiesības, pilnībā saskaņot savus valsts tiesību aktus ar ES direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar **ES finanšu intereses**.

ES aicina Albāniju oficiāli izveidot un pastiprināt valsts kompetento iestāžu savstarpējo sadarbību **euro aizsardzībā pret viltošanu**.

* * *

Ņemot vērā Albānijas sagatavošanās darbu pašreizējo stāvokli, ES, ievērojot, ka Albānijai ir jāturpina progress saskaņošanā ar 1. kopā ietverto ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un to īstenošanā, atzīmē, ka būtu jāizpilda šādi *starpposma kritēriji*, pirms var tikt sperti nākamie soļi sarunu procesā par šo kopu:

- horizontālā līmenī attiecībā uz 1. kopu – Albānija nodrošina tiesiskuma, valsts pārvaldes reformas un demokrātijas institūciju darbības ceļvežu noturīgas īstenošanas ciešu un pastāvīgu uzraudzību, izmantojot stabilu un daudzdisciplīnu mehānismu un īpašu uzmanību pievēršot cilvēkresursu un finanšu resursu pietiekamībai, institucionālajai spējai, noteikto termiņu ievērošanai un aktīvam dialogam ar pilsonisko sabiedrību.

23. sadaļa – Tiesu iestādes un pamattiesības

Albānija turpina īstenot savu visaptverošo tiesu sistēmas reformu, uzlabojot tiesu sistēmas objektivitāti, neatkarību, pārskatatbildību, profesionalitāti, kvalitāti un efektivitāti. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo kritēriju, tiklīdz tā būs:

- pastāvīgi sekmīgi īstenojusi tiesu sistēmas reformu, kas jākonsolidē saskaņā ar attiecīgo ES *acquis* un Eiropas standartiem, tostarp, vēl vairāk nostiprinot tiesu iestāžu pašpārvaldes struktūru, jo īpaši Augstās tiesu padomes un Augstās prokuroru padomes, spējas, efektivitāti un neatkarību, arī integritātes, nopelnu un pārredzamības principus, tostarp to locekļu iecelšanā;
- nostiprinājusi neatkarību un pārskatatbildību, pienācīgi pabeidzot pārbaudes procesu Starptautiskās pārraudzības operācijas uzraudzībā, un panākusi, ka pēc pārbaudes procesa pārskatatbildību un integritāti tiesu sistēmā visos līmeņos nodrošina ar pienācīgām pilnvarām apveltīts Augstais tiesu inspektors un Augstā tiesu padome, un Augstā prokuroru padome, tostarp, veicot rūpīgus izvērtējumus, sistemātiski un efektīvi verificējot aktīvu deklarācijas atbilstoši pārbaudes procesā noteiktajiem augstajiem standartiem, konsekventi piemērojot uz nopelniem balstītu iecelšanu un paaugstināšanu amatā un nodrošinot tiesu sistēmas sistēmisko noturību pret nepamatotas iekšējās un ārējās ietekmes mēģinājumiem;

- uzlabojusi tiesu iestāžu kvalitāti, tostarp, ievērojami samazinot neizskatīto izvērtējumu skaitu (sasniedzot divas trešdaļas no ikgadējās plānošanas prognozēm, kuru pamatā ir objektīvi kritēriji ar kvalitatīviem un kvantitatīviem elementiem), būtiski veicinot pamatotu lēmumu savlaicīgu publicēšanu, uzlabojot sākotnējās apmācības un tālākapmācības kvalitāti, pastiprinot Miertiesnešu skolas darbu, jo īpaši, nodrošinot mācībspēku integritāti un kvalitāti un uzlabojot spējas un iestājpārbaudījumus;
- pakāpeniski uzlabojusi tiesu un prokuratūru efektivitāti un sniegumu un veicinājusi kvalitatīvus tiesu pakalpojumus, tostarp panākusi īsākus nolēmumu pieņemšanas laikus, samazinājusi neizskatīto lietu skaitu, aizpildījusi aptuveni pusi no vakantajiem tiesnešu amatiem un palielinājusi atbalsta personāla skaitu, veicot pietiekamus ieguldījumus tiesu iestāžu budžetā (virzoties uz ES vidējo rādītāju), lai pienācīgi apmierinātu tiesu iestāžu vajadzības, tostarp saistībā ar infrastruktūru, veicinot strīdu alternatīvu izšķiršanu un izveidojot labi funkcionējošu integrētu lietu pārvaldības sistēmu.

Albānija panāk ievērojamu turpmāko progresu korupcijas apkarošanā un novēršanā. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo starpposma kritēriju, tiklīdz tā būs:

- uzlabojusi specializēto korupcijas apkarošanas struktūru un parasto tiesu iestāžu operatīvās spējas un konsolidējusi minēto struktūru un iestāžu finanšu resursus un cilvēkresursus, lai cīnītos pret korupciju;
- visos līmeņos panākusi reālu progresu virzībā uz stabiliem rezultātiem attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un notiesājošiem spriedumiem korupcijas lietās, jo īpaši attiecībā uz galīgiem notiesājošiem spriedumiem augstā līmenī, ieskaitot līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju;
- pastiprinājusi korupcijas novēršanas regulējuma efektivitāti, tostarp, panākot ievērojamu progresu *GRECO* ieteikumu īstenošanā, nodrošinot, ka tiek efektīvi verificētas aktīvu deklarācijas, un administratīvās izmeklēšanas konsekvenci pabeidzot ar attiecīgām sankcijām un tālāku nodošanu prokuratūrai.

Albānija vēl vairāk nostiprina pamattiesību aizsardzību praksē. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo starpposma kritēriju, tiklīdz tā būs:

- pieņēmusi un sākusi īstenot datu aizsardzības reformu saskaņā ar ES *acquis*, ieskaitot sistemātiskas reaģēšanas un efektīvu aizsardzības pasākumu īstenošanu, lai aizsargātu privātumu un personas datus;
- uzlabojusi vārda brīvību, tostarp mediju brīvību, cita starpā, izmantojot reformētu tiesisko regulējumu un regulatīvo satvaru atbilstoši Eiropas standartiem, paraugprakseī un ieteikumiem, kā arī konkrētus pasākumus žurnālistu drošības uzlabošanai;
- pastiprinājusi institucionālās spējas, tostarp līdztiesības iestāžu spējas, nodrošinājusi tiesību aktu saskaņošanu ar ES *acquis* nediskriminēšanas, dzimumu līdztiesības un ar dzimumu saistītas vardarbības apkarošanas jomā, kā arī paredzējusi efektīvus cietušo tiesiskās kompensēšanas un palīdzības mehānismus, ko lielākoties nodrošina no valsts budžeta;
- pastiprinājusi bērnu aizsardzības sistēmu, par vadošo principu izvirzot bērna labākās intereses, tostarp attiecībā uz bērniem, kuri ir bez vecāku aprūpes, vai bērniem ar invaliditāti, jo īpaši, pabeidzot pāreju uz kopienā balstītu aprūpi;
- guvusi izšķirošus panākumus virzībā uz to, lai izveidotu efektīvu un pārredzamu īpašuma reģistrācijas un integrētas pārvaldības sistēmu, kas nodrošina skaidrus un drošus īpašumtiesības apliecinājošus dokumentus, un virzībā uz pilnībā digitalizētu pakalpojumu, ko praksē ievieš vēlākais tādā termiņā, kas atbilst attiecīgajām Albānijas saistībām, kuras tā uzņēmusies tiesiskuma ceļveža ietvaros. Guvusi izšķirošus panākumus virzībā uz to, lai nodrošinātu, ka visi kadastrālie dati, tostarp īpašumtiesības apliecinājošie dokumenti un kadastrālās kartes, tiek digitalizēti un rūpīgi atjaunināti, lai sistemātiski dzēstu datus, kas pārklājas vai ir neprecīzi, un ka sūdzības tiek efektīvi izskatītas, un virzībā uz īpašumu pirmās reģistrācijas pabeigšanu vēlākais tādā termiņā, kas atbilst attiecīgajām Albānijas saistībām, kuras tā uzņēmusies tiesiskuma ceļveža ietvaros. Samazinājusi to neizskatīto lietu uzkrāšanos tiesā, kuras saistītas ar īpašumu, un nodrošinājusi tiesas nolēmumu faktisku izpildi;
- pieņēmusi noteikumus, kas saistīti ar pie minoritātēm piederošu personu brīvu pašidentifikāciju un valodu lietošanu, kā paredzēts tiesiskuma ceļvedī, un kas atbilst Eiropas standartiem, un stiprinājusi īstenošanas spējas, tostarp Nacionālo minoritāšu komitejas īstenošanas spējas un tās resursus;

- pastiprinājusi sava tiesiskā regulējuma saskaņotību ar ES *acquis* pilsonības tiesību jomā.

24. sadaļa – Tiesiskums, brīvība un drošība

Albānija panāk reālu progresu cīņā pret organizēto noziedzību. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo starpposma kritēriju, tiklīdz tā būs:

- vēl lielākā mērā veikusi saskaņošanu ar ES *acquis* organizētās noziedzības apkarošanas jomā, tostarp attiecībā uz kriminālatbildības noteikšanu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kā arī attiecībā uz līdzekļu atgūšanu un konfiskāciju;
- panākusi reālu progresu virzībā uz stabiliem rezultātiem attiecībā uz izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un galīgiem notiesājošiem spriedumiem visās smagās un organizētās noziedzības (ieskaitot cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu, kibernoziēdzību, nelegālu ieroču tirdzniecību, nelegālu narkotiku tirdzniecību), nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un teroristu finansēšanas jomās;
- uzskatāmi parādījusi ticamu un konsekventu praksi, ka, izskatot organizētās noziedzības un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietas, tiek sāktas paralēlas finanšu izmeklēšanas;
- panākusi reālu progresu virzībā uz stabiliem rezultātiem līdzekļu izņemšanas un galīgās konfiskācijas jomā un būs izveidojusi pilnībā funkcionējošu līdzekļu atguves dienestu, kas ir atbildīgs par noziedzīgi iegūtu līdzekļu identificēšanu un izsekošanu, kā paredzēts valsts tiesību aktos;
- panākusi ievērojamu progresu cilvēku tirdzniecības tīklu likvidēšanā, īpašu uzmanību pievēršot būtiskajai ietekmei uz sievietēm un meitenēm.

Albānija pastiprina savus centienus attiecībā uz sadarbību narkotiku apkarošanas jomā. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo starpposma kritēriju, tiklīdz tā būs:

- izveidojusi funkcionējošu un ar pietiekamiem resursiem apgādātu nacionālo agrīnās brīdināšanas sistēmu un Nacionālo narkotiku novērošanas centru un saskaņojusi savus tiesību aktus ar ES *acquis* par narkotikām un narkotisko vielu prekursoriem;
- panākusi reālu progresu virzībā uz stabiliem rezultātiem narkotiku konfiskācijas un atbilstošo aktīvu iznīcināšanas un konfiskācijas jomā, vienlaikus nodrošinot stingru piemērošanu attiecībā uz pārkāpumiem, kas vērsti pret kaņepju likumīgo kultivēšanu.

Albānija gūst būtiskus konkrētus rezultātus likumīgas un neatbilstīgas migrācijas un patvēruma jomā, kā arī jautājumos, kas saistīti ar Šengenas *acquis* un ārējām robežām, saskaņā ar ES rīcības plānu attiecībā uz Rietumbalkāniem. Jo īpaši Albānija būs izpildījusi šo starpposma kritēriju, tiklīdz tā būs:

- nodrošinājusi pietiekamas un noturīgas robežu pārvaldības spējas un atbilstošu personālu, lai pārvaldītu jauktās migrācijas plūsmas, tostarp pietiekamas uzņemšanas spējas, efektīvus atgriešanas īstenošanas līdzekļus, plānus iecerotāju skaita pieauguma pārvaldībai, saskaņā ar spēkā esošajām migrācijas stratēģijām, kā arī panākusi lielāku saskaņotību vīzu politikas jomā, pamatojoties uz konkrētu plānu;
- ir guvusi ievērojamus panākumus cīņā pret migrantu kontrabandu;
- nodrošinājusi, ka pastāv funkcionējoša patvēruma procedūra, kas atbilst ES *acquis* un Eiropas standartiem, un ka valsts patvēruma meklētājiem piedāvā nepieciešamos pakalpojumus.

* *

Ņemot vērā Albānijas sagatavošanās darbu pašreizējo stāvokli un ar nosacījumu, ka Albānija izpilda starpposma kritērijus attiecībā uz tiesiskuma sadaļām, ES, ievērojot to, ka Albānijai ir jāturpina progress saskaņošanā ar turpmāk minētajās sadaļās ietverto ES *acquis* un tā īstenošanā, un neskarot nekādus papildu nosacījumus, kas paredzēti turpmākajos kritērijos, kuri noteikti attiecībā uz 1. kopu, atzīmē, ka tās varēs provizoriski slēgt tikai pēc tam, kad ES būs vienojusies, ka ir izpildīti šādi kritēriji:

5. sadaļa – Publiskais iepirkums

- Albānija pilnībā saskaņo savu valsts tiesisko regulējumu ar ES *acquis* attiecībā uz visām publiskā iepirkuma jomām, tostarp savus tiesību aktus par koncesijām un publiskā un privātā sektora partnerībām, un starptautiskiem nolīgumiem, ar kuriem noteikta veida iepirkumu atbrīvo no publiskā iepirkuma noteikumiem, saskaņā ar EK līgumu, ES tiesību aktiem iepirkuma jomā un citiem attiecīgiem ES *acquis* noteikumiem;
- Albānija visos līmeņos nodrošina pienācīgas administratīvās un institucionālās spējas un veic piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu, ka jau laikus pirms pievienošanās tiek pareizi īstenoti un izpildīti valsts tiesību akti šajā jomā;
- Albānija uzrāda tādas taisnīgas un pārredzamas publiskā iepirkuma sistēmas stabilus rezultātus, kura ir ieguldītās naudas vērtā, nodrošina konkurenci un ir drošs aizsargs pret korupciju.

18. nodaļa – Statistika

- Albānija iesniedz galvenos makroekonomiskos datus (nacionālos kontus un VFS/PBDNP) saskaņā ar 2010. gada Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmas (EKS) metodiku, EKS 2010 nosūtīšanas programmu, pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras paziņošanas prasībām un citām attiecīgām prasībām, kā arī iesniedz prasīto izmantotās metodikas detalizētu aprakstu; *Eurostat* jau būs pārbaudījis iesniegtos datus un aprakstus un jau būs apstiprinājis atbilstīgu saskaņošanu ar ES noteikumiem attiecībā uz savlaicīgumu, pilnīgumu, saskaņotību, pārredzamību un precizitāti;
- Albānija pieņem ceļvedi nolūkā: i) novērst jebkādas atlikušās nepilnības visās EKS 2010 tabulās, ii) nosūtīt visas atlikušās EKS 2010 nosūtīšanas programmā iekļautās tabulas, iii) novērst jebkādas atlikušās nepilnības informācijā, kas jāsniedz līdztekus PBDNP tabulām, un iv) atrisināt visus atlikušos metodoloģiskos jautājumus. *Eurostat* apstiprina ceļveža būtiskumu.

32. sadaļa – Finanšu kontrole

- Albānija visos līmeņos nodrošina pienācīgas administratīvās un institucionālās spējas un veic piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek pareizi īstenoti un izpildīti valsts tiesību akti valsts iekšējās finanšu kontroles jomā;
- Albānijas Valsts revīzijas iestāde (*SAI*) atbilst Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (*INTOSAI*) standartiem;
- Albānija nodrošina visaptverošu juridisko pamatu, lai aizsargātu *OLAF* veiktas izmeklēšanas konfidencialitāti, un pietiekamas operatīvās spējas savam nacionālajam krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestam. Albānija īsteno efektīvu valsts stratēģiju krāpšanas apkarošanai, lai tādējādi aizsargātu ES finanšu intereses. Albānija efektīvi koordinē krāpšanas apkarošanas darbības un nodrošina stabilus rezultātus ar Komisiju, *OLAF* un Eiropas Prokuratūru (*EPPO*) īstenotajā sadarbībā attiecībā uz paziņotajiem pārkāpumiem un izmeklēšanas lietām, kas saistītas ar ES līdzekļiem, lai tās varētu pilnībā izpildīt savus pienākumus;
- Albānija īsteno 1929. gada Ženēvas Starptautisko konvenciju par naudas viltošanas novēršanu, saskaņo savus tiesību aktus ar ES *acquis* attiecībā uz euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām un attiecībā uz euro banknošu autentiskuma noteikšanu.

* *

To, cik sekmīgi notiek saskaņošana ar ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem un to īstenošana, turpinās pārraudzīt visā sarunu laikā. ES uzsver, ka tā vēltīs īpašu uzmanību visu minēto konkrēto jautājumu pārraudzībai, lai nodrošinātu Albānijas administratīvās spējas, tās spēju pilnībā pabeigt tiesību aktu saskaņošanu visās šīs kopas jomās, kā arī turpmāku progresu īstenošanā un izpildes nodrošināšanā. Īpaša uzmanība ir jāvelta saiknēm starp šo kopu un citām sarunu kopām. Albānijas tiesību aktu atbilstību ES *acquis* un attiecīgajiem Eiropas standartiem, kā arī tās īstenošanas spēju var galīgi izvērtēt tikai vēlākā sarunu posmā. Papildus visai informācijai, ko ES var prasīt sarunām par šo kopu un kas jānodrošina konferences vajadzībām, ES aicina Albāniju regulāri sniegt sīki izstrādātu rakstisku informāciju Stabilizācijas un asociācijas padomei par ES *acquis* īstenošanā panākto progresu.

Ņemot vērā visus minētos apsvērumus, konferencei attiecīgā brīdī būs jāatgriežas pie šīs kopas izskatīšanas.

Turklāt ES atgādina, ka laikā no 2024. gada 2. oktobra līdz sarunu noslēgumam ES *acquis* varētu tikt papildināts ar jauniem elementiem.
